

מדורת השבת

בתרגילי יוגה, על כוס בירה ושיפודוני קבב טלה, במופע סאטירי או בשירה בציבור על החוף. קבלת שבת קבוצתית הפכה לטרנד: מסעדות ומועדונים רבים ברחבי הארץ מציעים את הפרשנות שלהם לפרשת השבוע. סעו לשלום, הכיפה בפנים

שותים, שרים ורוקדים על שולחנות. קבלת שבת בקיבוץ עמיר צילום: אביהו שפירא

גאיה קורן

נית אמנותית של ממש. מדי שישי בבוקר עור לה ב"בית אבי חי", העוסק בתרבות היהודית, המופע "קבלת שבת" של להקת האינקובטור בהנחיית ג'קי לוי. המופע הפוליטי-סאטירי מפרק את פרשת השבוע, ועל הדרך מלמד את החילונים כמה פסוקים מספר בראשית. "בכל שבוע נכתב מופע חדש שקשור לסוגיה שעוֹסקת בפרשת השבוע ושיש לה היבט אקטואלי, פוליטי או רלוונטי לחיים בירושלים בפרט ובישראל בכלל", אומר גדי ויסברט, 32, ירוֹ שלמי, דתי לשעבר, אחד השחקנים בהרכב. ספק אם בקיבוץ עמיר מישוה יודע מהי פרשת השבוע, אבל זה לא מפריע לקיבוֹר צניקים להתאסף ולדבר פוליטיקה. אחת לשבועיים מתכנסים כעשרים חברים מהקיֹר בוק, יחד עם בני ביתם, במתחם שהיה פעם חוות דגים מפוארת. המבוגרים שבחבורה מתחממים עם אלכוהול וצופים אל החרמון, בזמן שהילדים מתרוצצים בסביבה. "הקיבוֹר עבר הפרטה וחדר האוכל שבו כולם היו מתכנסים נעלם", אומר ברק שפירא, 39, רכז הביטחון של היישוב ומורה לחינוך גוֹר פני. "אנשים מחפשים את הביחה, לדבר על המצב, לשמוע מה קורה אחד עם השני. אחרי העבודה, יום שישי זה האות להוריד הילוך, להיכנס לנהל שבת". כל אחד מהמשתתפים במפגש מביא אוכל ושותייה בהתאם לנושא הנבחר לערב. "לפעֹר מים זה ערב גבינות ויין, לפעמים על האש", מספר שפירא. "יושבים משֹר לוש בצהריים עד תשע בעֹר. המקום מדהים, זו גבעה שצופה על כל העמק, על הציפורים שנודדות. סידרנו

– מרכלים, מקשקשים, מספרים סיפורים, עושים קצת עסקאות".

פרלמנט גברי

נראה שהמפגשים הנינוחים נשישי אחר הצהריים הולידו פרלמנטים רבים, רובם כוֹר ללים גברים שמנצלים את הזמן כדי להתעדכן, לסגור עסקאות, לקטר קצת על האישה ולחזור אליה מבסוטים. גברים מתכנסים נשישי בצהֹר ריים לסכם את השבוע שהיה ולתכנן קצת קדימה. אבל רק קצת קדימה – כמו, למשל, מה להזמין כדי שהבטן לא תהיה מפוצצת בארוחת הערב. בסיטארה בצפון תל אביב אפשר לראות את השר סילבן שלום פותח שולחן עם חבורה קבועה, עינת שרוף מספרת על קבוצות גברים בסוהו בראשון לציון, וישֹר ראלוביץ' מכיר חבר'ה שנפגשים קבוע ברפאל ובממלכת הקרוקומבוש – המסעדה של רביבה וסיליה. "יושבים משוררים עם אנשי עסקים, עיתונאים ואנשי נדל"ן", אומר ישראלוביץ', ומציין שאצלו, עם כל האוכל המרוקאי, כבר לא מברכים על נרות. "בהתחלה בירכנו, היום כבר לא".

קבלת שבת נפוצה, בדרכיה השונות, ברחבי אשדוד. מלבד קבלת השבת מסורתית מארגנים לפעמים במסעדות טקס עם ניחוח של חוֹל. "מחר יש אצלנו קבלת שבת בנוסח יווני, עם נגן בוזוקי", הוא מרגים. "ובימי שישי אחרים מגיע זמר של שירי ארץ ישראל, ג'אז ובלוז. סוגרים שבוע עבודה, ובאים גם בגלל החברותא".

בזמן שחלקנו מקבלים את השבת במנוד ראש לא מחייב, בעיר הקודש מכינים לה תוכֹר

על השקיעה, שרים שירים רגועים – כי זה זמן שהקהל קשוב לשירי אווירה – ורק אחר כך עושים שמח. אני נורא אוהבת את זה. יש משהו מרגיע בלסכם ככה את השבוע". אכן, בין כיבוי שריפה אחת לאחרת, בכל הכאוס הזה של מדינת ישראל, בא לנו להתאחד גם ברגעים קטנים של אושר, לשבת סביב מדורת שבט ולא מול מדורה מאכלת. המסעדה ניר צוק מרגיש את הכֹר מיהה לשלווה, ולבקשת הקהל פצה במסורת של קבלת שבת בג'אפה בר ביפו. "אנשים פנו אליי ואמרו שנורא בא להם משהו כיפי לפתוח איתו את סוף השבוע", הוא אומר. "בא להם לשבת במקום עם מוסיקה ובירה, לפני שנוסעים לארוחות המשפחתיות". אז כשמקומות אחרים נסגרים, לקראת השעה שלוש, מקבלים בג'אפה בר את השבת. צוק חושב שזאת חוויה שונה מסתם לשבת במֹר סעדה, בעוד יום חול. "כל האווירה אחרת. זה בר פתוח, לא מחייב, יש די ג'יי, יש חלות טובות ומטבלים, ומרק חם ויין. אפשר גם לשבת רק על כוס יין וסלמון מעולה תוצרת בית".

גם תושבי הדרום לא מקופחים. כבר למֹר עלה מעשרים שנה שבמסעדה אידי במרינה באשדוד מרימים כוסית ונושכים הרינג לפני כניסת השבת. "עם הזמן זה הפך למסורת גברית", צוחק הבעלים, אידי ישראלוביץ'. "אנשים באים מכל הארץ, יושבים משתיים בצהריים עד שש בערב, חלקם קבועים. יש מסורתיים, חילונים, לא משנה מי אתה ומה אתה עושה. עובדי נמל יושבים עם קבלנים ובנקאים, אין מעמדות". אין מעמדות, ומשום מה כמעט שאין נשים. "זה פרלמנט גברי

ה יתחיל מחר בשעות הצהֹר ריים. משהו ישתנה לכם בגוף, התנועות שלכם יהפֹר כו עצלות יותר, והעיתונים עדיין יחכו בסבלנות שתפֹר תחו אותם. לא צריך להיות מאמין גדול כדי להרגיש את שבת המלכה מתקרבת ולעשות משהו קטן לכבודה. לא חייבים להדליק נרות – אפשר להרים איזו כוסית או לנשנש איזה מאוז. בשנים האחרונות הפכה קבלת השבת לאירוע חוצה מגדרים, השקפות ואמונות, כך שגם אתיאיסטים מוחלטים יכולים להגיע לסוף השבוע קצת יותר מחויכים. לצד קבלות שבת מסורתיות, עם תפילות ומזמורי קידוֹר שין, יש גם כאלה המקבלים את פני המלכה בדרך שלהם, ופותחים את הדלתות לכולם. כי יש משהו לכל אה.

הזמרת עינת שרוף הופיעה בחורפים קודֹר מים במסעדה במרינה בהרצליה, שרה שירים וצפתה בשמש המתפוגגת בים. היא מתרפקת בנוסטלגיה על קבלות השבת שם, שבהן הייתה מזמרת. "אלה השעות הכי יפות", היא אומרת. "כולם באווירה אחרת. באים המון אנשים עם ילדים, ויש בזה משהו מנחם שאין בשום מקום בעולם. היינו מסתכלים

"הקולות הנעימים מרוממים את הרוח, והשירה בעברית מחזירה אותנו למקורות", מתפייט זהר מהמרכז ליוגה.
"הקבלה והשמחה ששוררת באוויר מזכירה לנו שאנחנו אף פעם לא לבד"

מדורת השבת

לעצור לרגע מהמירוץ ולהעניק תשומת לב לכדור הארץ. מרכז צ'אנדרה ליוגה | צילום: יהודה וילסון

פורטים על כלי נגינה, ועל הנפש. קבלת שבת בסטודיו דרך הקול | צילום: יהודה בן יהודה, ערן דגני

התחיל בניגון, נגמר בלהקה החברים של שושי | צילום: רוני בן שמעון

ברוך שלנו", אומרת אובלס. "יצרנו מקום שבו אנשים יכולים לבוא להיות ביחד. זה חסר מאוד, כל אחד שקוע בעצמו ובצורך לעשות הרבה כסף ולחיות חיים חומרניים. יש הרבה בדידות, וחשוב לחוות ביחד אהבה וקרובה". אובלס מרגישה שהעובדה שהמשתתפים לא מכירים זה את זה לא אמורה לשנות במה שהו. "זו משפחת האדם, כל אחד יכול להרגיש בה שייך". ואכן, אנשים מגיעים מכל רחבי הארץ כדי לקבל את השבת באמצעות הרוחניות ההודית. "לפעמים אנחנו עושים טיולים בסופי שבוע ומקיימים קבלת שבת נודדת", מספרת אובלס. "אנחנו עושים קידוש ואחריו יש לנו מנהג שכל אחד מברך בשבת שלום את כולם ומתחבקים. זה מאוד מרגש". אז בין אם אתם בעניין של שאנטי ורוגע, חובבי שירה בציבור או אנשי עסקים שמחפשים את העסקה הבאה, תמיד תמצאו מקום לקבל בו את השבת, ולנשנש משהו על הדרך. שבת שלום. ●

ונותנים כמה שירים, אז כולם מרוצים". אבל לא כל קבלות השבת רועשות כמו זו שבווילג'. במרכז היוגה בתל אביב לא עולים על שולחנות מחשש שיקרסו, והזמרה עדינה יותר. "זה זמן נפלא לעצור לרגע מהמירוץ ולהעניק תשומת לב לעצמנו, לאה, לכדור הארץ", אומר זהר צמח וילסון ממרכז צ'אנדרה יוגה. לדבריו, המכנה המשותף למשתתפי קב"ל השבת במרכז הוא הרצון לשמוח, בנוסף לחרויות השירה ולאהבת האדם. "הקולות הנעימים מרוממים את הרוח והשירה בשפה העברית מזכירה לנו את המקורות", הוא מתפייט. "הקבלה והשמחה ששוררת באוויר מזכירה לנו שאנחנו אף פעם לא לבד". גם אצל אילת אובלס בסטודיו דרך הקול שומרים על השקט. לסטודיו בתל אביב מגיעים אנשים עם כלי נגינה, ופורטים עליהם ועל נפשם. הם מגדירים את עצמם כ"יהודים חילוניים ישראלים שאוהבים את מדינת ישראל". "אנחנו רוצים להשפיע על האחרות

שפעילויות מסוג זה, על אוירתן החגיגית, תורמת להווי השכונתי. אבל לא רק להווי זה תורם. ניר סלע, האיש שהתחיל עם הגיטרה במתנ"ס, גמר עם להקה בשם החברים של שושי. "התחלנו בצורה נאיבית, כשבאתי לקחת את הילד מהחוג ושושי ביקשה שאביא את הגיטרה", הוא נזכר. "היה לי משעמם לנגן לבה, אז חיפשתי חברה מהשכונה שינגנו איתי ונוצרה הלהקה". הלהקה השכונתית התחילה בקטן, וכיום חבריה מתאמנים מדי שבוע ומארגנים ערבי שירה בציבור עם שקופיות. גם במועדון חוף הווילג' באילת קיימת מסורת עתיקה שנים של קבלת שבת מזמרת. "יש לנו את אמן הבית ומגיעים מקומיים ואורחים ועושים המון שמח", אומר משה דיין, בעל המקום. "מגיעים 500 איש, שותים ורוקדים על השולחנות לצלילי מוזיקה ים תיכונית. כשהאמנים שמופיעים במועדונים באילת באים לעשות לעצמם יחסי ציבור

שם ספות, טלוויזיה, רדיו. אנחנו שרים, ומדי פעם אפילו רוקדים על השולחן".

החברים של שושי

קבלת שבת חגיגית לא פוסחת על מתנ"סים ומועדונים קהילתיים בערים השונות. כבר חמש שנים שחדרי הציון, האמנות והג'ודו במרכזו הקהילתי חרוזים ברמת גן נשטפים היטב מפירורי במבה והופכים לבית התכנסות שכונתי. "הרעיון התגלגל מפטפוטים על הד" שא", אומרת שושי שוורץ, מנהלת המרכז. "זה התחיל עם גיטרה אחת, ועבר ללהקת נגנים מהשכונה שמרקדה את התושבים. כל משפחה מביאה מאפה ובקבוק שתייה ושרים שירי שבת. אנחנו עושים את זה בשיתוף אגודת הגמלאים, שמברכים, מקדשים ושרים". באחת הפעמים הביאה השכנה גלי מנור את אמה עופרה פוקס, ויחד שרו וסיפרו על האבא והבעל אהוד מנור ז"ל. שוורץ מספרת